

ZAKON
O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O VAZDUŠNOM
SAOBRAĆAJU IZMEĐU VLADE REPUBLIKE
SRBIJE I VLADE SJEDINJENIH AMERIČKIH
DRŽAVA

Član 1.

Potvrđuje se Sporazum o vazdušnom saobraćaju između Vlade Republike Srbije i Vlade Sjedinjenih Američkih Država, sačinjen 29. maja 2015. godine, u Beogradu, u originalu na srpskom i engleskom jeziku.

Član 2.

Tekst Sporazuma o vazdušnom saobraćaju između Vlade Republike Srbije i Vlade Sjedinjenih Američkih Država u originalu na srpskom jeziku glasi:

SPORAZUM O VAZDUŠNOM SAOBRAĆAJU
IZMEĐU
VLADE REPUBLIKE SRBIJE
I
VLADE SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA

Vlada Republike Srbije i Vlada Sjedinjenih Američkih Država (u daljem tekstu: strane ugovornice);

U želji da unaprede međunarodni vazduhoplovni sistem, koji se zasniva na tržišnom nadmetanju avio-prevozlaca, uz minimalno posredovanje i uređivanje od strane vlada;

U želji da olakšaju proširenje mogućnosti međunarodnog vazdušnog saobraćaja;

U želji da omoguće avio-prevoziocima da putnicima i špediterima ponude različite mogućnosti za pružanje usluga po najnižim cenama, koje nisu diskriminatorne i ne predstavljaju zloupotrebu dominantnog položaja, kao i u želji da podstaknu same avio-prevoziocima da razviju i primene nove i konkurentne cene;

U želji da osiguraju najviši stepen bezbednosti i obezbeđivanja u međunarodnom vazdušnom saobraćaju i ponovo izražavajući ozbiljnu zabrinutost povodom pretnji uperenih protiv obezbeđivanja vazduhoplova, čime se dovodi u opasnost bezbednost lica ili imovine, nepovoljno utiče na obavljanje vazdušnog saobraćaja i narušava poverenje javnosti u bezbednost civilnog vazduhoplovstva; i

Budući da su potpisnice Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu, otvorene za potpisivanje u Čikagu 7. decembra 1944. godine;

Dogovorile su se o sledećem:

Član 1.

Definicije

Za potrebe ovog sporazuma, osim ako drugačije nije navedeno, izraz:

1. „organi nadležni za vazdušni saobraćaj” označava, za Republiku Srbiju, Direktorat civilnog vazduhoplovstva Republike Srbije, a za Sjedinjene Američke Države, Ministarstvo saobraćaja, ili organ koji preuzme nadležnosti ovog ministarstva i svako lice ili agenciju, ovlašćenu da obavlja funkcije koje sada obavlja navedeni organ;

2. „Sporazum” označava ovaj sporazum, njegove Aneксе, i sve izmene Sporazuma i Aneksa;

3. „vazdušni saobraćaj” označava javni prevoz putnika, prtljaga, robe i pošte vazduhoplovom, odvojeno ili u kombinaciji, koji se obavlja uz nadoknadu ili najam;

4. „Konvencija” označava Konvenciju o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu, otvorenu za potpisivanje u Čikagu 7. decembra 1944. godine, i uključuje:

a) svaku izmenu, koja je stupila na snagu shodno članu 94 (a) Konvencije, a ratifikovale su je obe strane ugovornice; i

b) svaki Aneks ili svaku njegovu izmenu, usvojenu prema članu 90. Konvencije, ako je taj Aneks ili izmena, u bilo kom periodu, na snazi za obe strane ugovornice;

5. „određeni avio-prevoznik” označava avio-prevoznika, koji je određen i ovlašćen u skladu sa članom 3. ovog sporazuma;

6. „ukupni troškovi” označavaju troškove za pružene usluge, plus opravdane naknade za administrativne potrebe;

7. „međunarodni vazdušni saobraćaj” označava saobraćaj koji se odvija kroz vazdušni prostor iznad teritorija više od jedne države;

8. „cena” označava svaku cenu prevoza, iznos ili naknadu za prevoz putnika (i njihovog prtljaga) i/ili robe (isključujući poštu) u vazdušnom saobraćaju, koju naplaćuju avio-prevoznici, uključujući i agente, kao i uslove prema kojima se određuje primenljivost cene prevoza, iznosa ili naknade;

9. „zaustavljanje u nekomercijalne svrhe” označava svako sletanje koje nema za cilj ukrcavanje ili iskrcavanje putnika, prtljaga, robe i/ili pošte u vazdušnom saobraćaju;

10. „teritorija” označava kopnena područja, unutrašnje vode i teritorijalne vode pod zakonitom jurisdikcijom i upravom strane ugovornice; i

11. „naknade korisnika” označava naknade koje su uvedene avio-prevoznicima za korišćenje aerodroma, sredstava za vazdušnu plovidbu, ili sredstva ili usluga za obezbeđivanje u vazduhoplovstvu, uključujući i ostala sredstva i usluge s tim u vezi.

Član 2.

Davanje prava

1. Svaka strana ugovornica daje drugoj strani ugovornici sledeća prava za obavljanje međunarodnog vazdušnog saobraćaja od strane avio-prevoznika druge strane ugovornice:

- a) pravo da lete preko teritorije njene države bez sletanja;
- b) pravo da sleću na teritoriju njene države u nekomercijalne svrhe; i
- v) ostala prava utvrđena ovim sporazumom.

2. Podrazumeva se da ovaj član ne daje pravo određenom avio-prevozniku ili avio-prevoznicima jedne strane ugovornice da, na teritoriji druge strane ugovornice, ukrcavaju putnike, njihov prtljag, robu ili poštu koji se prevoze uz naknadu i čije je odredište neko drugo mesto na teritoriji te druge strane ugovornice.

Član 3.

Određivanje i izdavanje dozvola

1. Svaka strana ugovornica ima pravo da po sopstvenoj želji odredi broj avio-prevoznika za obavljanje međunarodnog vazdušnog saobraćaja u skladu sa ovim sporazumom, kao i da povuče ili izmeni obaveštenja o određenju. Obaveštenja o određenju se dostavljaju drugoj strani ugovornici diplomatskim putem, u pisanoj formi i u njima se navodi da li je avio-prevoznik ovlašćen da obavlja vrstu vazdušnog saobraćaja utvrđenu u Aneksu I ili u Aneksu II, ili u oba.

2. Po prijemu obaveštenja o određenju, kao i zahteva određenog avio-prevoznika, u formi i na način koji je predviđen za dozvole za obavljanje saobraćaja i tehničke dozvole, organi nadležni za vazdušni saobraćaj druge strane ugovornice izdaju odgovarajuće dozvole uz minimalno proceduralno odlaganje, pod uslovom da:

a) većinsko vlasništvo i stvarna kontrola nad tim avio-prevoziocem pripadaju (1) strani ugovornici koja određuje avio-prevozioca ili njenim državljanima, ili i jednima i drugima; ili (2) u slučaju avio-prevozilaca koje je odredila Republika Srbija, pripadaju državi članici EU ili državljanima te države ili tih država, ili i jednima i drugima, dok god je SAD-EU sporazum o vazдушnom saobraćaju, potpisan 25. i 30. aprila 2007. godine, sa izmenama i dopunama, na snazi ili se privremeno primenjuje;

b) avio-prevozilac jeste avio-prevozilac strane ugovornice prema članu 1, tačka 5. Sporazuma;

v) je određeni avio-prevozilac osposobljen da ispunjava uslove propisane u skladu sa zakonima i propisima koje strana ugovornica, koja razmatra zahtev ili zahteve, uobičajeno primenjuje za obavljanje međunarodnog vazdušnog saobraćaja; i

g) strana ugovornica koja određuje avio-prevozioca održava i sprovodi standarde navedene u čl. 6. i 7. Sporazuma.

Član 4.

Povlačenje dozvola

1. Jedna ili druga strana ugovornica može da povuče, suspenduje ili ograniči dozvole za obavljanje saobraćaja ili tehničke dozvole avio-prevoziocu koga je odredila druga strana ugovornica, u slučaju da:

a) većinsko vlasništvo i stvarna kontrola nad tim avio-prevoziocem ne pripadaju (1) strani ugovornici koja određuje avio-prevozioca, državljanima te strane ugovornice, ili i jednima i drugima; ili (2) u slučaju avio-prevozilaca koje je odredila Republika Srbija, ne pripadaju državi članici EU, državljanima te države ili tih država, ili i jednima i drugima, dok god je SAD-EU sporazum o vazдушnom saobraćaju, potpisan 25. i 30. aprila 2007. godine, sa izmenama i dopunama, na snazi ili se privremeno primenjuje;

b) avio-prevozilac nije avio-prevozilac strane ugovornice prema članu 1, tačka 5. Sporazuma;

v) se avio-prevozilac ne pridržava zakona i propisa navedenih u članu 5. (Primena zakona) ovog sporazuma; ili

g) druga strana ugovornica ne održava i ne sprovodi standarde navedene u članu 6. (Vazduhoplovna bezbednost) ovog sporazuma.

2. Ukoliko preduzimanje neposrednih mera nije potrebno u cilju daljeg sprečavanja kršenja odredaba iz stava 1. tač. v) i g) ovog člana, prava utvrđena ovim članom se primenjuju tek nakon konsultacija sa drugom stranom ugovornicom.

3. Ovim članom se ne ograničavaju prava jedne ili druge strane ugovornice da suspenduje, povuče, ograniči ili uslovi dozvole za obavljanje vazdušnog saobraćaja ili tehničke dozvole avio-prevoziocu ili avio-prevoziocima druge strane ugovornice, u skladu sa odredbama člana 7. ovog sporazuma.

Član 5.

Primena zakona

1. Prilikom ulaska na teritoriju, boravka i odlaska sa teritorije jedne strane ugovornice, avio-prevozioci druge strane ugovornice pridržavaju se zakona i propisa te strane ugovornice, koji se odnose na korišćenje i navigaciju vazduhoplova.

2. Prilikom ulaska na teritoriju, boravka ili odlaska sa teritorije jedne strane ugovornice, zakoni i propisi te strane ugovornice, koji se odnose na ulazak na njenu

teritoriju ili odlazak sa njene teritorije putnika, posade ili robe na vazduhoplovu, (uključujući propise koji se odnose na ulazak, carinjenje, obezbeđivanje u vazduhoplovstvu, iseljenje, pasoše, carinu i karantin, ili ako se radi o pošti, poštanske propise), poštuju se od strane ili u ime putnika, posade ili robe avio-prevozlaca druge strane ugovornice.

Član 6.

Vazduhoplovna bezbednost

1. Svaka strana ugovornica priznaje kao važeće potvrde o plovidbenosti, potvrde o osposobljenosti i dozvole koje je izdala ili priznala važećim druga strana ugovornica, a koje su i dalje na snazi, za potrebe obavljanja vazdušnog saobraćaja predviđenog ovim sporazumom, pod uslovom da su zahtevi za izdavanje uverenja ili dozvola bar jednaki minimalnim standardima koji mogu biti utvrđeni u skladu sa Konvencijom. Svaka strana ugovornica može, međutim, da odbije da prizna kao važeće, za letove iznad svoje teritorije, potvrde o osposobljenosti i dozvole koje je njenim državljanima izdala, ili priznala druga strana ugovornica.

2. Jedna ili druga strana ugovornica može da zatraži konsultacije o standardima bezbednosti koje sprovodi druga strana ugovornica, a koji se odnose na vazduhoplovne uređaje, posade i obavljanje saobraćaja od strane određenih avio-prevozlaca. Ako posle konsultacija, jedna strana ugovornica zaključi da druga strana ugovornica ne održava i ne sprovodi efikasno standarde i zahteve bezbednosti u ovim oblastima, koji su bar jednaki minimalnim standardima koji mogu biti utvrđeni u skladu sa Konvencijom, druga strana ugovornica biva obaveštena o tim zaključcima i koracima koji se smatraju potrebnim za usklađivanje sa tim minimalnim standardima i preduzima odgovarajuću korektivnu meru. Svaka strana ugovornica zadržava pravo da obustavi, povuče ili ograniči dozvolu za obavljanje saobraćaja ili tehničku dozvolu avio-prevoziocu ili avio-prevoziocima koje je odredila druga strana ugovornica, u slučaju da druga strana ugovornica ne preduzme odgovarajuću korektivnu meru u razumnom vremenskom periodu.

Član 7.

Obezbeđivanje u vazduhoplovstvu

1. U skladu sa njihovim pravima i obavezama prema međunarodnom pravu, strane ugovornice ponovo potvrđuju da njihova međusobna obaveza da obezbeđuju civilno vazduhoplovstvo od nezakonitih radnji predstavlja sastavni deo ovog sporazuma. Bez ograničenja njihovih prava i obaveza prema međunarodnom pravu, strane ugovornice posebno postupaju u skladu sa odredbama Konvencije o krivičnim delima i nekim drugim aktima izvršenim u vazduhoplovu, sačinjene u Tokiju 14. septembra 1963. godine, Konvencije o suzbijanju nezakonite otmice vazduhoplova, sačinjene u Hagu 16. decembra 1970. godine, Konvencije o suzbijanju nezakonitih akata uperenih protiv bezbednosti civilnog vazduhoplovstva, sačinjene u Montrealu 23. septembra 1971. godine i Protokola o suzbijanju nezakonitih akata nasilja na aerodromima koji služe međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu, kojim se dopunjuje Konvencija o suzbijanju nezakonitih akata uperenih protiv bezbednosti civilnog vazduhoplovstva, sačinjenog u Montrealu 24. februara 1988. godine.

2. Strane ugovornice, na zahtev, pružaju jedna drugoj svu potrebnu pomoć radi sprečavanja nezakonitih otmica civilnih vazduhoplova i drugih nezakonitih radnji uperenih protiv bezbednosti tih vazduhoplova, njihovih putnika i posada, aerodroma i uređaja za vazdušnu plovību i bilo koje druge pretnje uperene protiv obezbeđivanja u civilnom vazduhoplovstvu.

3. Strane ugovornice, u međusobnim odnosima, postupaju u skladu sa standardima obezbeđivanja u vazduhoplovstvu i odgovarajućim preporučenim

praksama koje je utvrdila Međunarodna organizacija civilnog vazduhoplovstva u Aneksima uz Konvenciju; one zahtevaju da korisnici vazduhoplova u njihovom registru, korisnici vazduhoplova čije je glavno sedište ili stalno boravište na njihovoj teritoriji, kao i korisnici aerodroma na njihovoj teritoriji, postupaju u skladu sa odredbama o obezbeđivanju u vazduhoplovstvu.

4. Svaka strana ugovornica je saglasna da poštuje odredbe o obezbeđivanju u vazduhoplovstvu, koje druga strana ugovornica zahteva za ulazak na teritoriju, za vreme boravka ili odlaska sa teritorije države te druge strane ugovornice i da primenjuju adekvatne mere za zaštitu vazduhoplova i pregled putnika, posade i njihovog ručnog prtljaga, kao i robe i zaliha vazduhoplova, pre i za vreme ukrcavanja ili utovara. Svaka strana ugovornica pozitivno razmatra svaki zahtev druge strane ugovornice za primenu opravdanih specijalnih mera obezbeđivanja zbog određene pretnje.

5. U slučaju pojave nekog incidenta ili pretnje incidentom nezakonite otmice civilnog vazduhoplova, ili drugih nezakonitih radnji uperenih protiv bezbednosti putnika, posade, vazduhoplova, aerodroma ili uređaja za vazdušnu plovību, strane ugovornice pomažu jedna drugoj olakšavanjem komunikacije i drugim odgovarajućim merama namenjenim za brzo i bezbedno okončanje incidenta ili pretnje.

6. U slučaju kada jedna strana ugovornica opravdano smatra da se druga strana ugovornica ne pridržava odredaba o obezbeđivanju u vazduhoplovstvu iz ovog člana, organi nadležni za vazdušni saobraćaj te strane ugovornice mogu zahtevati hitne konsultacije sa organima nadležnim za vazdušni saobraćaj druge strane ugovornice. Ako se u roku od 15 dana nakon podnošenja zahteva ne postigne zadovoljavajući dogovor, stvaraju se osnove za obustavu, povlačenje, ograničenje ili uslovljavanje dozvole za obavljanje saobraćaja i tehničkih dozvola određenom avio-prevoziocu ili avio-prevoziocima te druge strane ugovornice. U hitnom slučaju, jedna strana ugovornica može preduzeti privremene mere pre isteka perioda od 15 dana.

Član 8.

Komercijalne mogućnosti

1. Avio-prevozioci svake strane ugovornice imaju pravo da otvore predstavništva na teritoriji druge strane ugovornice, u cilju unapređenja vazdušnog saobraćaja i prodaje usluge prevoza.

2. Određeni avio-prevozioci svake strane ugovornice, u skladu sa zakonima i propisima druge strane ugovornice koji se odnose na ulazak, boravak i zapošljavanje, imaju pravo da dovedu i zaposle na teritoriji te druge strane ugovornice rukovodeće, prodajno, tehničko, operativno i drugo stručno osoblje, potrebno za obavljanje vazdušnog saobraćaja.

3. Svaki određeni avio-prevozilac ima pravo da samostalno obavlja zemaljsko opsluživanje svog vazduhoplova na teritoriji druge strane ugovornice („samoopsluživanje”), ili da, po sopstvenom nahođenju, izabere nekog od agenata, za pružanje usluga te vrste, u potpunosti ili delimično. Ta prava podležu samo fizičkim ograničenjima koja proističu iz bezbednosne situacije na aerodromu. Ako ta situacija onemogućava samoopsluživanje, zemaljsko opsluživanje vazduhoplova je dostupno svim avio-prevoziocima pod jednakim uslovima; naknade se određuju na osnovu troškova za pružene usluge i svaka takva usluga odgovara vrsti i kvalitetu usluga koje bi bile pružene da postoji mogućnost samoopsluživanja.

4. Avio-prevozioci strana ugovornica mogu da prodaju putne karte na teritoriji druge strane ugovornice direktno i, po nahođenju avio-prevozioca, preko svojih agenata, osim u slučaju kada je to drugačije predviđeno propisima o vanrednom čarter vazdušnom saobraćaju države u kojoj vanredni čarter saobraćaj

otpočinje, a koji se odnose na zaštitu novčanih sredstava putnika i prava putnika na otkazivanje leta i povraćaj sredstava. Svaki avio-prevoznik ima pravo da prodaje te putne karte, a svako lice može slobodno da ih kupi u zvaničnoj valuti te teritorije, ili u ostalim slobodno konvertibilnim valutama.

5. Svaki avio-prevoznik ima pravo da, na zahtev, konvertuje i prenese u svoju državu lokalno ostvaren višak prihoda. Konverzija i prenos se dozvoljavaju bez ikakvih ograničenja ili oporezivanja same transakcije, po zvaničnom kursu za tekuće transakcije i prenose na dan kada avio-prevoznik podnese inicijalni zahtev za prenos sredstava.

6. Avio-prevoznici strana ugovornica imaju pravo da, na teritoriji druge strane ugovornice, plaćaju lokalne troškove, uključujući i kupovinu goriva, u lokalnoj valuti. Avio-prevoznici strana ugovornica mogu, po sopstvenom nahođenju, da plaćaju troškove ostvarene na teritoriji druge strane ugovornice i u slobodno konvertibilnim valutama, u skladu sa nacionalnim monetarnim propisima.

7. Prilikom obavljanja ili održavanja odobrenog saobraćaja na ugovorenim linijama, svaki određeni avio-prevoznik jedne strane ugovornice može da sklapa marketinške dogovore o saradnji, kao što su „blocked-space”, podela koda ili sporazumi o iznajmljivanju vazduhoplova, sa:

a) avio-prevoznikom ili avio-prevoznicima jedne ili druge strane ugovornice;

b) avio-prevoznikom ili avio-prevoznicima treće države; i

v) pružaocem prevoznih usluga kopnenim putem iz bilo koje države;

pod uslovom da sve strane u sporazumu (i) poseduju odgovarajuća odobrenja i (ii) ispunjavaju uslove koji se obično zahtevaju takvim dogovorima.

8. Bez obzira na sve ostale odredbe ovog sporazuma, avio-prevoznici i posredni pružaoci usluga prevoza robe obe strane ugovornice imaju pravo da, u vezi sa obavljanjem međunarodnog vazdušnog saobraćaja, bez ograničenja koriste sve vidove prevoza robe kopnenim putem za ili iz svakog mesta na teritorijama strana ugovornica ili trećih država, uključujući i prevoz do aerodroma ili sa aerodroma sa carinskim olakšicama i uključujući, gde je to moguće, pravo na prevoz robe iz carinskog magacina, shodno važećim zakonima i propisima. Takvu robu, bilo da se prevozi kopnenim putem ili vazdušnim putem, pregledaju carinski organi na aerodromu i ima pravo na olakšice. Avio-prevoznici mogu sami da vrše prevoz kopnenim putem ili da ga obavljaju u dogovoru sa drugim prevoznicima, uključujući i prevoz kopnenim putem koji obezbeđuju drugi avio-prevoznici ili posredni pružaoci usluga prevoza robe u vazdušnom saobraćaju. Ovaj intermodalni tip prevoza roba može da se obavlja pojedinačno, po kombinovanoj ceni za prevoz vazdušnim i kopnenim putem, pod uslovom da špediteri nisu dovedeni u zabludu povodom činjenica o takvoj vrsti prevoza.

Član 9.

Carinske dažbine i naknade

1. Po dolasku na teritoriju jedne strane ugovornice, vazduhoplov kojim se obavlja međunarodni vazdušni saobraćaj od strane određenih avio-prevoznika druge strane ugovornice, redovna oprema vazduhoplova, oprema na zemlji, gorivo, maziva, potrošne tehničke zalihe, rezervni delovi (uključujući motore), zalihe na vazduhoplovu (uključujući i, ali ne ograničavajući se na hranu, bezalkoholne i alkoholne napitke, duvan i druge proizvode koji su namenjeni za prodaju ili snabdevanje putnika tokom leta u ograničenim količinama) i drugi predmeti namenjeni isključivo za korišćenje ili opsluživanje vazduhoplova koji obavljaju međunarodni vazdušni saobraćaj,

oslobađaju se, na bazi reciprociteta, svih uvoznih ograničenja, taksa na vlasništvo i poreza na kapital, carinskih dažbina, akciza i sličnih naknada koje su (a) uvedene od strane nacionalnih vlasti, i (b) nisu zasnovane na trošku za pružene usluge, pod uslovom da oprema i zalihe ostanu na vazduhoplovu.

2. Od taksa, poreza, naknada i dažbina navedenih u stavu 1. ovog člana, osim naknada koje su bazirane na trošku za pruženu uslugu, na osnovu reciprociteta, oslobađaju se i:

a) zalihe vazduhoplova unete na teritoriju jedne strane ugovornice ili nabavljene na teritoriji te strane ugovornice, uz razumna ograničenja, a namenjene za korišćenje na vazduhoplovu u odlasku druge strane ugovornice kojim se obavlja međunarodni vazdušni saobraćaj, čak i kada ove zalihe treba da se iskoriste na delu putovanja koje se obavlja iznad teritorije strane ugovornice na kojoj su unete na vazduhoplov;

b) zemaljska oprema i rezervni delovi (uključujući motore) uneti na teritoriju jedne strane ugovornice radi servisiranja, održavanja ili popravke vazduhoplova, koji za obavljanje međunarodnog vazdušnog saobraćaja koristi avio-prevozilac druge strane ugovornice;

v) gorivo, maziva i potrošne tehničke zalihe, uneti na teritoriju jedne strane ugovornice ili nabavljeni na teritoriji te strane ugovornice radi korišćenja na vazduhoplovu, koji za obavljanje međunarodnog vazdušnog saobraćaja koristi avio-prevozilac druge strane ugovornice, čak i kada ove zalihe treba da se iskoriste na delu putovanja koje se obavlja iznad teritorije strane ugovornice na kojoj su unete na vazduhoplov; i

g) promotivni i reklamni materijali uneti na teritoriju jedne strane ugovornice ili nabavljeni na teritoriji te strane ugovornice, uz razumna ograničenja, radi korišćenja na vazduhoplovu u odlasku koji za obavljanje međunarodnog vazdušnog saobraćaja koristi avio-prevozilac druge strane ugovornice, čak i kada ove zalihe treba da se iskoriste na delu putovanja koje se obavlja iznad teritorije strane ugovornice na kojoj su unete na vazduhoplov.

3. Može se zahtevati da se oprema i zalihe, navedeni u st. 1. i 2. ovog člana, drže pod nadzorom ili kontrolom odgovarajućih organa.

4. Izuzeća predviđena ovim članom se, takođe, primenjuju u slučajevima kada su određeni avio-prevozioci jedne strane ugovornice sklopili sporazume sa drugim avio-prevoziocem, kojem druga strana ugovornica daje slična izuzeća o zajmu ili prenosu predmeta navedenih u st. 1. i 2. ovog člana na teritoriju druge strane ugovornice.

Član 10.

Naknade korisnika

1. Naknade korisnika, koje mogu da budu uvedene od strane nadležnih organa ili tela za određivanje naknada svake strane ugovornice avio-prevoziocima druge strane ugovornice, su pravedne, opravdane, nisu neopravdano diskriminatorne i pravično su raspodeljene među kategorijama korisnika. U svakom slučaju, sve naknade korisnika avio-prevoziocima druge strane ugovornice određuju se prema uslovima koji nisu manje pogodni od najpogodnijih uslova koji su dostupni bilo kom drugom avio-prevoziocu, u vreme kada su naknade utvrđene.

2. Naknade korisnika koje su uvedene avio-prevoziocima druge strane ugovornice mogu da odražavaju, ali ne i da prevazilaze, ukupni trošak nadležnih organa ili tela za određivanje naknada koji se odnose na obezbeđenje odgovarajućeg aerodroma, aerodromskog okruženja, vazdušne plovidbe, uređaja za vazduhoplovnu

bezbednost i usluga na aerodromu ili u okviru aerodromskog sistema. Ovakve naknade mogu da obuhvataju i opravdani povraćaj novčanih sredstava, nakon amortizacije. Uređaji i usluge, za čije se korišćenje naplaćuju naknade, biće pruženi na efikasnim i ekonomski zasnovanim osnovama.

3. Svaka strana ugovornica podstiče konsultacije između nadležnih organa ili tela za određivanje naknada na svojoj teritoriji i avio-prevoznika koji koriste usluge i uređaje i podstiče nadležne organe ili tela za određivanje naknada i avio-prevoznice na razmenu informacija koje mogu biti potrebne za tačnu procenu opravdanosti naknada, u skladu sa principima iznetim u st. 1. i 2. ovog člana. Svaka strana ugovornica podstiče organe nadležne za određivanje naknada da korisnicima dostave razumljivo obaveštenje o svakom predlogu nove naknade za korisnike, kako bi se korisnicima omogućilo da iznesu svoja gledišta pre nego što se izvrše izmene naknada.

4. Nijedna strana ugovornica se, prilikom sprovođenja procedura za rešavanje sporova, preduzetih shodno članu 15, ne smatra odgovornom za kršenje odredaba ovog člana, osim ako (a) ona ne izvrši procenu naknade ili postupka koji su predmet nezadovoljstva druge strane ugovornice u razumnom vremenskom roku; ili ako (b) nakon procene ne preduzme sve što je u njenoj moći da promeni bilo koju naknadu ili postupak koji nije u skladu sa ovim članom.

Član 11.

Pravična konkurencija

1. Svaka strana ugovornica dozvoljava pravičnu i podjednaku mogućnost određenim avio-prevoznicima strana ugovornica za nadmetanje prilikom obavljanja međunarodnog vazdušnog saobraćaja, utvrđenog ovim sporazumom.

2. Svaka strana ugovornica dozvoljava svakom određenom avio-prevozniku da odredi frekvenciju i kapacitet međunarodnog vazdušnog saobraćaja, koje on nudi na osnovu komercijalnih uslova na tržištu. Shodno ovom pravu, nijedna strana ugovornica neće jednostrano ograničavati obim saobraćaja, frekvenciju ili redovnost usluga, ili vrstu, odnosno vrste, vazduhoplova koje koriste određeni avio-prevoznici druge strane ugovornice, osim ako se to ne zahteva iz carinskih, tehničkih, operativnih razloga ili razloga koji se odnose na očuvanje životne sredine, shodno jedinstvenim uslovima, propisanim članom 15. Konvencije.

3. Nijedna strana ugovornica neće nametnuti određenim avio-prevoznicima druge strane ugovornice bilo koji zahtev koji se odnosi na kapacitet, frekvenciju ili saobraćaj, koji bi bio u suprotnosti sa ciljem ovog sporazuma.

4. Nijedna strana ugovornica neće zahtevati od avio-prevoznika druge strane ugovornice da im, u cilju odobravanja, dostave na uvid redove letenja, programe vanrednih čarter letova, ili operativne planove, osim ako se to ne zahteva na ravnopravnim osnovama radi primene jedinstvenih uslova predviđenih stavom 2. ovog člana, ili ako to nije posebno odobreno u Aneksu ovog sporazuma. Ako jedna strana ugovornica zahteva dostavu podataka u informativne svrhe, onda ona svodi na minimum administrativne zahteve i procedure kojima se opterećuju posrednici i avio-prevoznici druge strane ugovornice prilikom dostavljanja podataka.

Član 12.

Određivanje cena

1. Svaka strana ugovornica dozvoljava da cene za obavljanje vazdušnog saobraćaja utvrdi svaki određeni avio-prevoznik, na osnovu komercijalnih uslova na tržištu. Intervencije strana ugovornica se ograničavaju na:

- a) sprečavanje neopravdano diskriminatorskih cena ili postupaka;

b) zaštitu potrošača od cena koje su neopravdano visoke ili restriktivne zbog zloupotrebe dominantnog položaja; i

v) zaštitu avio-prevozlaca od cena koje su veštački niske zbog neposredne ili posredne subvencije ili podrške vlade.

2. Strane ugovornice neće zahtevati od određenih avio-prevozlaca da na uvid dostavljaju cene za obavljanje međunarodnog vazdušnog saobraćaja između teritorija strana ugovornica. Bez obzira na napred navedeno, određeni avio-prevozioci strana ugovornica omogućavaju, na zahtev, organima nadležnim za vazdušni saobraćaj strana ugovornica direktan pristup informacijama o ranijim, važećim i predloženim cenama, na način i u formi koja je prihvatljiva za navedene nadležne organe.

3. Nijedna strana ugovornica neće jednostrano preduzimati mere radi sprečavanja uvođenja ili dalje primene cene koju predlaže za naplatu ili naplaćuje (i) avio-prevozilac jedne ili druge strane ugovornice za obavljanje međunarodnog vazdušnog saobraćaja između teritorija strana ugovornica, ili (ii) avio-prevozilac jedne strane ugovornice za obavljanje međunarodnog vazdušnog saobraćaja između teritorije druge strane ugovornice i neke druge države, uključujući u oba slučaja i prevoz na međulinijskoj ili unutar-linijskoj osnovi. Ako jedna ili druga strana ugovornica smatra da je bilo koja cena u suprotnosti sa stavom 1. ovog člana, ona zahteva konsultacije i obaveštava drugu stranu ugovornicu o razlozima svog nezadovoljstva, što je pre moguće. Konsultacije se održavaju najkasnije 30 dana od datuma prijema zahteva i strane ugovornice sarađuju prilikom pribavljanja informacija koje su potrebne za pravično rešenje problema. Ako strane ugovornice postignu sporazum povodom cene za koju je dostavljeno obaveštenje o neslaganju, svaka strana ugovornica se trudi da sprovede taj sporazum. Bez takvog zajedničkog sporazuma, cena stupa na snagu ili ostaje na snazi.

Član 13.

Konsultacije

Svaka strana ugovornica može, u svako doba, da zahteva konsultacije u vezi sa ovim sporazumom. Takve konsultacije otpočinju što je pre moguće, a najkasnije 60 dana od datuma kada druga strana ugovornica primi zahtev, osim ako nije drugačije dogovoreno.

Član 14.

Izmene i dopune

1. Ovaj sporazum može biti izmenjen i dopunjen pisanim dogovorom strana ugovornica.

2. Izmene i dopune stupaju na snagu datumom poslednje note u okviru razmene diplomatskih nota između strana ugovornica kojim se potvrđuje da su završene sve unutrašnje procedure neophodne za stupanje na snagu izmena i dopuna.

3. U slučaju da na snagu stupi opšti multilateralni sporazum o vazdušnom saobraćaju, kome su pristupile obe strane ugovornice, strane ugovornice se međusobno konsultuju kako bi utvrdile da li je i u kom obimu potrebno menjati ovaj sporazum kako bi bio usklađen sa odredbama takvog multilateralnog sporazuma.

Član 15.

Rešavanje sporova

1. Svaki spor koji proistekne iz ovog sporazuma, osim onih koji mogu da proisteknu iz stava 3, člana 12, a koji nije rešen prilikom prvih zvaničnih konsultacija,

strane ugovornice mogu da upute na odlučivanje nekom licu ili telu. Ako se strane ugovornice ne dogovore tako, spor se, na zahtev jedne ili druge strane ugovornice, predaje na arbitražu, u skladu sa procedurama iznetim u daljem tekstu.

2. Arbitražu sprovodi Arbitražni sud od tri arbitra, koji se biraju na sledeći način:

a) u roku od 30 dana po dobijanju zahteva za arbitražu, svaka strana ugovornica imenuje jednog arbitra. Tokom perioda od 60 dana nakon imenovanja dva arbitra, oni sporazumno imenuju trećeg arbitra, koji ima funkciju predsednika Arbitražnog suda;

b) ako jedna ili druga strana ugovornica ne imenuje arbitra, ili ako treći arbitar ne bude određen u skladu sa odredbama podstava a) ovog stava, jedna ili druga strana ugovornica može da zahteva od predsednika Saveta Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva da odredi potrebnog arbitra ili arbitre u roku od 30 dana. Ako je predsednik Saveta državljanin države jedne od strana ugovornica, arbitre određuje potpredsednik Saveta sa najvišim zvanjem koji se ne može diskvalifikovati po tom osnovu.

3. Osim ako nije drugačije dogovoreno, Arbitražni sud određuje granice svoje nadležnosti prema ovom sporazumu i utvrđuje svoja pravila postupka. Arbitražni sud može, po formiranju, da predloži privremene olakšavajuće mere pre donošenja konačne odluke. Po uputstvu Arbitražnog suda, ili na zahtev jedne ili druge strane ugovornice, 15 dana po konstituisanju Arbitražnog suda održava se razgovor na kome se tačno utvrđuju pitanja koja zahtevaju arbitražu i procedure koje će se primenjivati.

4. Osim ako nije drugačije dogovoreno, ili naloženo od strane Arbitražnog suda, svaka strana ugovornica dostavlja podnesak u roku od 45 dana od konstituisanja Arbitražnog suda. Odgovori moraju biti dostavljeni 60 dana nakon toga. Arbitražni sud može da zakaže saslušanje na zahtev jedne ili druge strane ugovornice, ili na sopstvenu inicijativu, u roku od 15 dana od datuma predviđenog za dostavljanje odgovora.

5. Arbitražni sud će nastojati da donese pisanu odluku u roku od 30 dana nakon saslušanja, ili ako nema saslušanja, posle dostavljanja oba odgovora. Važećom se smatra odluka većine sudija.

6. Strane ugovornice mogu da podnesu zahteve za tumačenje odluke u roku od 15 dana od donošenja iste, a svako tumačenje se dostavlja u roku od 15 dana nakon podnošenja zahteva.

7. Svaka strana ugovornica, u obimu koji odgovara zakonima njene države, proglašava pravosnažnom svaku odluku ili presudu Arbitražnog suda.

8. Troškove Arbitražnog suda, uključujući i honorare i troškove arbitara, podjednako dele strane ugovornice. Svi troškovi predsednika Saveta Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva, koji su proistekli u vezi sa procedurama iz stava 2b) ovog člana, smatraju se delom troškova Arbitražnog suda.

Član 16.

Otkazivanje Sporazuma

Jedna ili druga strana ugovornica može, u svako doba, da dostavi pisano obaveštenje drugoj strani ugovornici o svojoj odluci da otkáže ovaj sporazum. Obaveštenje se istovremeno dostavlja Međunarodnoj organizaciji civilnog vazduhoplovstva. Sporazum prestaje da važi u ponoć (na mestu prijema obaveštenja druge strane ugovornice) pre isteka prve godine od datuma prijema obaveštenja od

strane druge strane ugovornice, osim ako strane ugovornice sporazumno ne povuku obaveštenje pre isteka tog perioda.

Član 17.

Registracija kod Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva

(International Civil Aviation Organization-ICAO)

Ovaj sporazum i sve izmene istog registruju se kod Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva.

Član 18.

Stupanje na snagu

Ovaj sporazum i Aneksi Sporazuma stupaju na snagu datumom prijema poslednje note u okviru razmene diplomatskih nota između strana ugovornica, kojima se potvrđuje da su završene sve unutrašnje procedure neophodne za stupanje na snagu ovog sporazuma.

Stupanjem ovog sporazuma na snagu, u odnosima između Republike Srbije i Sjedinjenih Američkih Država prestaju da važe Sporazum o vazдушnom saobraćaju između Vlade Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Vlade Sjedinjenih Američkih Država, potpisan 15. decembra 1977. godine u Vašingtonu, sa izmenama i dopunama i Sporazum o vanrednom vazдушnom saobraćaju između Vlade Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Vlade Sjedinjenih Američkih Država, potpisan 27. septembra 1973. godine, sa izmenama i dopunama.

U POTVRDU ČEGA su dole potpisani, propisno ovlašćeni od strane odnosnih Vlada, potpisali ovaj sporazum.

SAČINJENO u Beogradu, ovog 29. dana maja 2015. godine, u dva originalna primerka na srpskom i engleskom jeziku, pri čemu oba teksta imaju podjednaku važnost.

ZA VLADU
REPUBLIKE SRBIJE

Prof. dr Zorana Mihajlović,
s.r.
Potpredsednik Vlade
i ministar građevinarstva,
saobraćaja
i infrastrukture

ZA VLADU SJEDINJENIH
AMERIČKIH DRŽAVA

Majkl. D. Kirbi, s.r.
Ambasador

ANEKS I

Redovan vazdušni saobraćaj

Odeljak 1.

Linije

Avio-prevozioci svake strane ugovornice, određeni shodno ovom Aneksu, u skladu sa odredbama svog određenja, imaju pravo da obavljaju redovan međunarodni vazdušni saobraćaj između mesta na sledećim linijama:

A) Linije za avio-prevozioca ili avio-prevoziocice koje je odredila Vlada Sjedinjenih Američkih Država:

1. Iz mesta pre Sjedinjenih Američkih Država, preko Sjedinjenih Američkih Država i mesta između do jednog ili više mesta u Republici Srbiji i mesta dalje.
2. Za celokupni robni saobraćaj, između Republike Srbije i bilo kog ili bilo kojih mesta.

B) Linije za avio-prevozioca ili avio-prevoziocice koje je odredila Vlada Republike Srbije:

1. Iz mesta pre Republike Srbije, preko Republike Srbije i mesta između do jednog ili više mesta u Sjedinjenim Američkim Državama i mesta dalje.
2. Za celokupni robni saobraćaj, između Sjedinjenih Američkih Država i bilo kog ili bilo kojih mesta.

Odeljak 2.

Fleksibilnost pri obavljanju saobraćaja

Svaki određeni avio-prevozilac može, na svim ili pojedinim letovima, prema svom izboru, da:

1. obavlja letove u jednom ili oba smera;
2. kombinuje različite brojeve leta tokom leta jednog vazduhoplova na liniji;
3. opslužuje mesta pre, mesta između i mesta dalje i mesta na teritorijama strana ugovornica na linijama, u svim kombinacijama, i po bilo kakvom redosledu;
4. izostavi sletanja u bilo koje mesto ili mesta;
5. prebaci saobraćaj sa bilo kog od svojih vazduhoplova na svoj drugi vazduhoplov u bilo kom mestu na linijama; i
6. opslužuje mesta dalje od bilo kog mesta na svojoj teritoriji uz zamenu ili bez zamene vazduhoplova ili broja leta i može da reklamira tu vrstu saobraćaja u javnosti kao saobraćaj za dalja odredišta;

bez ograničenja u usmeravanju ili geografskih ograničenja i bez gubljenja bilo kog prava da obavlja saobraćaj koji je inače dozvoljen ovim sporazumom; pod uslovom da se, sa izuzetkom celokupnog robnog saobraćaja, saobraćajem opslužuje mesto na teritoriji strane ugovornice koja određuje avio-prevozioca.

Odeljak 3.

Promena tipa vazduhoplova

Na bilo kom delu ili delovima gorenavedenih linija, svaki određeni avio-prevozilac može da obavlja međunarodni vazdušni saobraćaj bez ograničenja koja se odnose na promenu tipa ili broja vazduhoplova koji se koristi, u bilo kom mestu na liniji; pod uslovom da, sa izuzetkom celokupnog robnog saobraćaja, prilikom odlaska vazduhoplova saobraćaj dalje od tog mesta predstavlja nastavak saobraćaja sa teritorije strane ugovornice koja je odredila avio-prevozioca i da prilikom doleta vazduhoplova, saobraćaj na teritoriju strane ugovornice koja je odredila prevozioca u vazdušnom saobraćaju predstavlja nastavak saobraćaja koji je otpočeo dalje od tog mesta.

ANEKS II

Vanredni čarter vazdušni saobraćaj

Odeljak 1.

A) Avio-prevozioci svake strane ugovornice, koji su određeni shodno ovom aneksu, u skladu sa odredbama obaveštenja o određivanju, imaju pravo da obavljaju međunarodni putnički vanredni čarter prevoz (i ručnog prtljaga putnika) i/ili vanredni čarter prevoz robe (uključujući, ali neograničavajući se samo na špeditere, razdvajanje i kombinaciju vanrednog čarter prevoza putnika i robe):

1. između bilo kog ili bilo kojih mesta na teritoriji strane ugovornice koja je odredila avio-prevozioca i bilo kog mesta ili bilo kojih mesta na teritoriji druge strane ugovornice; i

2. između bilo kog mesta ili bilo kojih mesta na teritoriji druge strane ugovornice i bilo kog mesta ili bilo kojih mesta u trećoj državi ili trećim državama, pod uslovom da, osim za čarter prevoz robe, takav saobraćaj predstavlja nastavak saobraćaja, sa ili bez zamene vazduhoplova, uključujući i saobraćaj prema državi domaćinu radi lokalnog prevoza između države domaćina i teritorije druge strane ugovornice.

B) Prilikom obavljanja saobraćaja obuhvaćenog ovim aneksom, avio-prevozioci svake strane ugovornice, koji su određeni shodno ovom aneksu, takođe imaju pravo da: (1) sleću u mesta koja se nalaze na teritoriji ili van teritorije jedne ili druge strane ugovornice; (2) obavljaju tranzitni saobraćaj preko teritorije druge strane ugovornice; (3) prilikom obavljanja saobraćaja jednim istim vazduhoplovom, kombinuju saobraćaj koji otpočinje na teritoriji jedne strane ugovornice, saobraćaj koji otpočinje na teritoriji druge strane ugovornice i saobraćaj koji otpočinje u trećim državama; i (4) obavljaju međunarodni vazdušni saobraćaj bez bilo kakvih ograničenja koja se odnose na promenu tipa i broja vazduhoplova koji se koriste, u bilo kom mestu na liniji; pod uslovom da, osim za robni čarter saobraćaj, prilikom odlaska vazduhoplova saobraćaj dalje od tog mesta predstavlja nastavak saobraćaja sa teritorije strane ugovornice koja je odredila avio-prevozioca i da prilikom doleta vazduhoplova, saobraćaj na teritoriju strane ugovornice koja je odredila avio-prevozioca predstavlja nastavak saobraćaja koji je otpočeo dalje od tog mesta.

V) Svaka strana ugovornica pozitivno razmatra zahteve podnete od strane avio-prevozlaca druge strane ugovornice za obavljanje saobraćaja koji nije obuhvaćen ovim aneksom, na bazi učtivosti i reciprociteta.

Odeljak 2.

A) Svakom avio-prevoziocu koga je odredila jedna ili druga strana ugovornica za obavljanje međunarodnog čarter saobraćaja koji započinje na teritoriji jedne ili druge strane ugovornice, bilo da se radi o jednosmernom ili kružnom putovanju, ostavljena je mogućnost da se pridržava bilo domaćih zakona, propisa i pravila o čarter saobraćaju, ili pravila druge strane ugovornice. Ako jedna strana ugovornica primenjuje različita pravila, propise, uslove ili ograničenja prema jednom ili više svojih avio-prevozlaca, ili prema avio-prevoziocima drugih država, svaki određeni avio-prevozilac podleže najmanje restriktivnim kriterijumima.

B) Međutim, nijedna odredba sadržana u gorenavedenom Odeljku ne ograničava prava jedne ili druge strane ugovornice kojima se zahteva od avio-prevozlaca, koje je jedna ili druga strana ugovornica odredila shodno ovom aneksu, da se pridržavaju zahteva koji se odnose na zaštitu novčanih sredstava putnika i prava putnika na otkazivanje leta i povraćaj sredstava.

Odeljak 3.

Osim u pogledu pravila koja se odnose na zaštitu potrošača i koja su navedena u prethodnom odeljku ovog aneksa, nijedna strana ugovornica ne zahteva od avio-prevozioca koga je odredila druga strana ugovornica shodno ovom aneksu da, u cilju obavljanja jednosmernog ili kružnog saobraćaja sa teritorije te druge strane ugovornice ili teritorije treće države, podnosi bilo šta drugo osim izjave da će se pridržavati važećih zakona, propisa i pravila navedenih u odeljku 2. ovog aneksa ili izjave o izuzeću od zakona, propisa ili pravila koje daju odgovarajući organi nadležni za vazdušni saobraćaj.

Član 3.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije – Međunarodni ugovori”.